

GARĀS DISTANCES PĀRGĀJIENU MARŠRUTA CAUR LATVIJAS UN IGAUNIJAS MEŽIEM MARKĒŠANAS VADLĪNIJAS

LLTA „Lauku ceļotājs”, 2020

Saturs

Pārgājienu maršruti un to marķēšana.....	3
1. Garās distances pārrobežu pārgājienu maršruts “Mežtaka” marķēšanas simbols.....	4
2. Krāsu kodi un parametri.....	5
3. ”Mežtaka” E11 – vadlīnijas E-ceļa marķējumiem, norādēm un info stendiem	6
3.1. <i>Eiropas Pārgājienu asociācijas</i> vispārīgie principi gājēju ceļu marķēšanai un norāžu uzstādīšanai	7
4. Marķēšanas pamatprincipi	8
4.1. Vispārīgās vadlīnijas.....	8
4.2. Marķējuma izmantojamās virsmas	10
4.3. Izmantojamās virsmas marķēšanai ar uzlīmēm	12
4.4. Marķēšana krustojumos	13
5. Marķējums vietās, kur tas sakrīt ar jau esošu marķējumu	14
6. Marķēšanas process.....	15
6.1. Vispārējie pamatprincipi	15
6.2. Krāsas uzklāšana uz virsmas.....	15
7. Marķējuma uzturēšana un atjaunošana.....	18
8. Norādes uz apskates objektiem un pakalpojumu sniedzējiem.....	18
9. Marķēšanas ētika un sadarbība ar visām iesaistītajām pusēm.....	19
Kontaktinformācija	20
Izmantotās informācijas avotu saraksts	20
Pielikums – marķēšanas zīmju trafareti.....	22
Pielikums - E11 ceļa uzlīmes lietotas kopā ar „Mežtakas” uzlīmēm.....	27

Publikācija atspoguļo autora viedokli, un programmas vadošā iestāde neatbild par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Pārgājienu maršruti un to marķēšana

Pēc Eiropas Pārgājienu asociācijas (European Ramblers Association) datiem pēdējo 100 gadu laikā pieaug kājāmgājēju taku nozīme tūrismā. Savukārt pārgājienu maršrutu marķēšanas pirmssākumi Eiropā ir meklējami jau 140 gadus senā pagātnē. Šīs marķēšanas tradīcijas jau desmitiem gadu ir nostiprinājušās valstīs, kurās lepojas ar vēsturiskām pārgājienu tradīcijām un guvušas starptautisku atzinību.

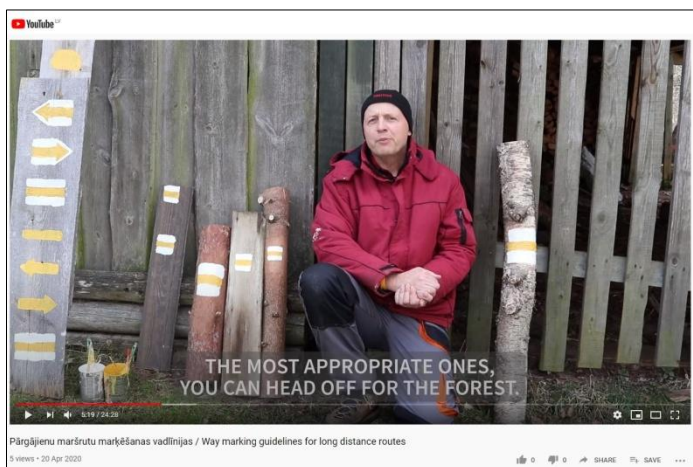
Balstoties uz iepriekšminēto, šo vadlīniju mērķis ir izveidot vienotu marķēšanas sistēmu garās distances pārrobežu pārgājienu maršrutam “Mežtaka” Latvijā un Igaunijā, uz kuras pamata balstīt maršruta marķēšanu dabā. Tāpat vadlīnijas ir paredzētas izplatīšanai visām maršruta izveidē un uzturēšanā iesaistītajām pusēm (valsts un pašvaldību institūcijām, uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas mežu tuvumā, u.tml.).

Plānojot un īstenojot maršruta marķēšanu, ir jāatceras, ka marķēšanas galvenais mērķis ir palīdzēt ceļotājam orientēties izvēlētajā maršrutā. Konkrētā maršruta kontekstā īpaša vērība jāpievērš punktiem, kuros maršruta trasējums novirzās no meža ceļa, tāpat arī atzīmējot ceļu līdz vietām, kur ceļotājs var saņemt nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, izeju no meža uz apdzīvotas vietas centru, ēdināšanas iestādi vai pārtikas veikalu, sabiedriskā transporta pieturvietu u.tml.

Ne mazāk svarīgi ir padomāt arī par marķējuma uzturēšanu, kura veiksmīga nodrošināšana balstās uz visu iesaistīto pušu – indivīdu un grupu, kuri veic pārgājienu maršrutu, tūrisma uzņēmēju, nevalstisko organizāciju, valsts un pašvaldības iestāžu un iedzīvotāju – sadarbību.

Tāpat jāatceras, ka, lai arī marķējuma mērķis ir palīdzēt orientēties konkrētajā maršrutā, marķējums nedrīkst mazināt ainavas kvalitāti.

Marķējumu krāsām bildēs (vietām attēlos ir piemēri ar zaļu, zilu, dzeltenu un sarkanu krāsu) ir ilustratīva nozīme un tie atspoguļo citu pārgājienu maršrutu galvenos principus Latvijā un Igaunijā.

Skatiet video apmācību par marķēšanas procesu:

<https://youtu.be/wnJ1BPQgo5M>

1. Garās distances pārrobežu pārgājienu maršruts “Mežtaka” marķēšanas simbols

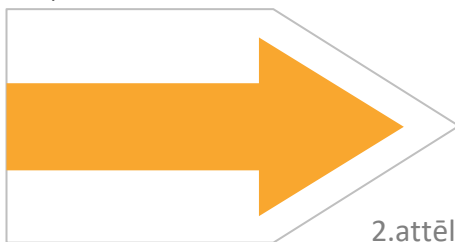
Pārgājienu maršruta „Mežtaka” Latvijā un Igaunijā marķēšanas simbols ir balti – oranži - baltas krāsas trīssvītru atzīme, kur oranžā svītra vienmēr atrodas starp baltām svītrām (skat. 1. att.). Oranžās svītras izmērs ir 150x40 mm, baltās – 150x25mm, atstarpes starp svītrām nav. Lai nodrošinātu minētos izmērus, jāizmanto iepriekš sagatavotus trafaretus (trafaretu skices atrodamas vadlīniju pielikumā).

1.attēls

Gadījumos, kad maršruts maina savu virzienu, pirms pagrieziņa jābūt šādai atzīmei (skat. 2. att.):

2.attēls

Savukārt, atzīmējot nepareizu virzienu jeb virzienu, kurā maršruts nav jāturpina (privātīpašums, ceļa/ takas beigas jeb strupceļš u.tml.), jāizmanto nepareizā virziena zīme (skat. 3. att.), kurai jāatrodas nevēlamajā/aizliegtajā virzienā/os.

3.attēls

Tomēr jāatcerās, ka primāri ceļotāji pa maršrutu jāvirza ar un/vai   zīmēm un nepareizā virziena zīme jālieto tikai gadījumos, kad ar iepriekšminētām zīmēm nepietiek, lai nodrošinātu ceļotāja veiksmīgu pārvietošanos pa maršrutu.

Vietās, kur tas ir iespējams, kas galvenokārt ir mežainā apvidū vai apdzīvotās vietās, iepriekšminētajam marķējumam ar krāsas, otas un iepriekš izgatavotu trafaretu palīdzību jābūt uzkrāsotam uz kokiem, stabiem, akmeņiem un tamlīdzīgām redzamām virsmām. Vietās, kur krāsu atzīmes veikt nav iespējams vai ir aizliegts, jāizmanto šim mērķim speciāli izgatavotas lietusizturīgas uzlīmes (gadījumā, ja ir virsma, uz kuras tās var uzlīmēt) vai zemē ierokami stabiņi, uz kuriem ir veiktas balti – oranži – baltas atzīmes.

2. Krāsu kodi un parametri

Lai nodrošinātu vienotu marķējumu sistēmu un maršruta vizuālo identitāti, ir jāpieturas pie vienāda krāsu koda, kas ir šāds:

CMYK – 0/34/100/0
RGB – 240/171/0
PANTONE – 130C

CMYK – 0/0/0/0
RGB – 255/255/255
PANTONE - WHITE

- Krāsa var būt gan uz eļļas, gan ūdens bāzes, ja pēdējā ir paredzēta krāsošanai āra apstākļos;
- Krāsa paredzēta uzklāšanai uz koka virsmām ar otu, jo vairumā gadījumu marķējums tiks uzklāts uz augošiem kokiem.

Ja veikalā nav atrodamas krāsas pēc augstāk minētajiem kodiem, var izmantot krāsu paleti un atrast vizuāli līdzīgāko krāsu un ar to tonēt balto krāsu, kā rezultātā iegūstam krāsu ar vajadzīgo oranžo toni. Krāsu un būvmateriālu veikalos veicot krāsas toņa uzjaukšanu pēc CMYK un Pantone skalas tas var būtiski atšķirties, tādēļ pie krāsas toņa uzjaukšanas, tonis jāizvēlas pēc NCS krāsu skalas **1080Y30R**.

3. "Mežtaka" E11 – vadlīnijas E-ceļa marķējumiem, norādēm un info stendiem

Ir panākta vienošanās ar Eiropas Pārgājienu asociāciju (European Ramblers Association), ka „Mežtaka” būs daļa no E11 – Eiropas garās distances pārgājienu maršruta, un E11 logotipu ir atļauts izmantot „Mežtakas” mārketinga materiālos.

- E-ceļa marķējumi un norādes ir divi dažādi jēdzieni. Norādes informē, pa kuru maršrutu iet gājējs. Marķējumi ved gar konkrētu gājēju ceļu, palīdzot neapmaldīties.
- Vadlīnijas E-ceļa **norādēm**:
 - a) E-ceļa logo jāuzstāda: maršruta informācijas stendos; maršrutu aprakstošās publikācijas (topogrāfijās) vai kartēs; digitālos avotos
 - b) Ļoti ieteicams uzstādīt E-ceļa norādes: uz maršruta norādes zīmēm; uz maršruta marķēšanas nolūkos izgatavotiem un uzstādītiem mietiņiem
 - c) Ieteicams, lai E-ceļa logo būtu 9 x 7 cm vai 10 x 10 cm. To var attēlot lielāku vai mazāku, ja vien attiecība tiek saglabāta
 - d) Katrā publikācijā, kas popularizē E-ceļus, jābūt iekļautam Eiropas Pārgājienu asociācijas (ERA) logotipam un norādei uz tīmekļvietnes adresi <http://www.era-ewv-ferp.com/era/download/>.
- E-ceļa **marķēšana** notiek saskaņā ar konkrētā gājēju ceļa, kam seko E-ceļš, nacionālajiem noteikumiem. Piemēram, ja E-ceļš seko *GR-maršrutam**, ceļš tiks marķēts ar GR-maršruta marķējumu. Ja E-ceļš neseko citam gājēju ceļam, tad E-ceļš tiek marķēts saskaņā ar Eiropas Pārgājienu asociācijas (ERA) noteikumiem http://www.era-ewv-ferp.com/fileadmin/user_upload/dokumenter/Walking_in_Europe/Waymarking_in_Europe/General_principles_waymarking.pdf.
- **Informācijas stendi** jāuzstāda pēc šādiem standartiem:
 - a) Eiropas Pārgājienu asociācijas logo un vietnes adrese (bit.ly/e-paths)
 - b) E-ceļa logo, E-ceļa QR kods
 - c) Eiropas karte (maza)
 - d) Vietējā karte (liela)
 - e) Vispārējā informācija, piemēram, E-ceļa apraksts, garums, gājiena laiks, vertikālais griezumš, fotogrāfijas u.tml.
 - f) Atbildīgā dalīborganizācija
 - g) Vismaz divās valodās

Lejuplādē E-ceļa norādes: <http://www.era-ewv-ferp.com/walking-in-europe/e-paths/e-paths-marking/>

Steen Kobberø-Hansen
ERA E-path Coordination Group

*GR – maršruts ir garās distances pārgājienu maršrutu tīkls Eiropā, galvenokārt Francijā, Beļģijā, Nīderlandē un Spānijā. Maršruts Francijā vien ir aptuveni 60 000 km garš.

3.1. Eiropas Pārgājienu asociācijas vispārīgie principi gājēju ceļu marķēšanai un norāžu uzstādīšanai

- Norādes jāuzstāda maršruta virzienā, lai tās būtu skaidri saredzamas no attāluma.
- Norāde uz objekta jāuzstāda, lai tā būtu redzama visā tās izmērā no tuvojošā gājēja puses, nodrošinot arī to, ka norādes virsma ar gājēju ceļu veido vairāk kā 45° leņķi.
- Maršrutam jābūt marķētam abos virzienos ar divām skaidri atdalītām norādēm. Katrai no šīm norādēm jābūt attiecinātai tikai vienam virzienam.
- Krustojumi ir vietas, kur gājēju ceļi krustojas, savienojas vai novirzās viens no otra. Īpaša uzmanība jāpievērš, marķējot krustojumus, kuros gājējs kļūdas pēc varētu novirzīties no maršruta. Tādēļ visiem krustojumiem jābūt marķētiem abos virzienos.
 - a) Pareizā ceļa norāde jānovieto ne vairāk kā 10 m pēc krustojuma, lai tā būtu skaidri redzama no krustojuma un nepārprotami norādītu maršruta virzienu. To sauc par norādes zīmi.
 - b) Vēl viena norāde jānovieto nedaudz tālāk aiz norādes zīmes. To sauc par apstiprinājuma zīmi.
- Garos maršruta posmos bez krustojumiem jāuzstāda apstiprinājuma zīmes. Attālumam starp tām nevajadzētu būt lielākam par 250 m. Šis attālums jāsamazina sarežģītā vai kalnainā apvidū.
- Ja marķētais maršruts nogriežas uz cita ceļa vai strauji maina virzienu, tālāka ceļa virziena norādei jāizmanto bulta.
- Īpaša uzmanība jāpievērš, marķējot maršruta izeju uz apdzīvotām vietām, kā arī marķējot izeju no apdzīvotām vietām.
- Maršruta sākuma un beigu punktus, krustojumus un citās nepieciešamās maršruta vietās jābūt novietoti informācijas stendi vai maršruta norādes zīmēm.
- Norādes zīmēm un informācijas stendiem jānorāda viens vai vairāki galamērķi pa marķēto maršrutu un attālums km vai stundās līdz tiem. Ja konkrēts galamērķis minēts uz norādes vai stenda, tam jāparādās arī turpmākajās norādēs un stendos, līdz galamērķis ir sasniegts.

ERA-EWV-FERP 2015

4. Marķēšanas pamatprincipi

4.1. Vispārīgās vadlīnijas

- Marķējuma atzīmēm jābūt skaidri saskatāmām no attāluma. Ieteicams atzīmes veikt pieauguša cilvēka acu līmenī (apmēram 1,50 - 1,60 m augstumā no zemes).
- Maršrutam jābūt marķētam abos virzienos, vēlams ar divām savā starpā atdalītām atzīmēm;

4.attēls. Lai maršrutu varētu iziet abos virzienos, marķējuma zīmes ir jāuzklāj tā, lai tās būtu redzamas no abām ceļa pusēm.

5.,6.attēls. Tieviem kokiem vai citām virsmām ar mazu apkārtmēru krāsu var uzklāt tā, lai krāsu atzīme nosedz visu virsmas apkārtmēru.

7.,8.attēls. Ja virsma atrodas paralēli ceļam (piemēram, norāde, akmens) un tā ļoti labi redzama no ceļa/takas, pietiek ar vienu marķējuma zīmi.

9.,10.attēls. Pret ceļu paralēli novietots akmens. Marķējums var būt vienā plaknē (paralēli ceļam).

- Attālumam starp divām norādēm sarežģītā apvidū (apdzīvotas vietas, meža ceļš ar daudzām no tā atejošām takām u.tml.) ir jābūt tādām, lai, atrodoties pie viena simbola, varētu ieraudzīt nākamo, un ne mazākam kā 250 m.

11.attēls. Marķējuma zīmēm ir jābūt tādā attālumā, lai gājējs neapmaldītos (ne mazākam kā 250 m). Lielāks blīvums parasti ir pie ceļu krustojumiem, vietās, kur ir sazarots ceļu – taku tīkls. Ja ilgu laiku nav krustojumu, uzliek apstiprinājuma zīmes.

12.attēls. Zīmei ir jābūt labi redzamai no attāluma. To nedrīkst aizsegst krūmi, lakstaugi, citi koki. Tādēļ marķēšanu ieteicams veikt vasaras vidū, kad ir maksimāli sazēlis un salapojis augājs. Marķēšanai visērtākais biotops ir skrajš priežu sils.

- Gadījumā ja maršruts iet pa dabā skaidri saprotamu koridoru, kas šī maršruta kontekstā ir piekraste, meža ceļš, taka, iela apdzīvotā vietā vai cits - marķējumu atliek tikai vietās, kas maršruta veicējam var radīt šaubas - krustojumos, sazarojumos un vietās, kur jāmaina līdzšinējais pārvietošanās virziens.
- No vietām, kurās ir izvietoti informācijas stendi ar informāciju par maršrutu, ir jābūt marķējumam, kas potenciālo maršruta veicēju spētu aizvest no viņa atrašanās vietas pie informācijas stenda līdz maršruta tuvākajam punktam.
- Pirms maršruta marķēšanas ir jānoskaidro laika prognoze. Lietainā laikā marķēt nedrīkst! Ja krāsa nebūs nožuvusi un līs lietus, uz ūdens bāzes veidotās krāsas izplūdīs vai noskalosies no virsmas. Krāsu dabā uz virsmas uzklāj tikai tad, ja gaisa temperatūra nav zemāka par 10⁰ C.

4.2. Marķējuma izmantojamās virsmas

13.,14.,15.attēls. **Koki.** Piemērotākie koki – egļe, melnalksnis, tādus koku un krūmu sugas, kurām ir gluds stumbrs. Tomēr šajā maršrutā vairumā gadījumu biežāk sastopamais koks ir priede un egļe.

16.attēls. **Akmeņi.** Ja ir iespējams, ir ieteicams izvēlēties akmeņus, kuriem ir gluda virsma un tādus, kas atrodas atklātā vietā un ir redzami (vasarā neaizsedz zāle, salapojis krūmājs).

17.,18.attēls. **Informācijas stendi, norādes un tamlīdzīgi objekti.** Krāsu uzklāj vietā, kur tā netraucē un neaizsedz jau esošo informāciju. Krāsas uzklāšanu saskaņo ar objekta apsaimniekotāju.

19.attēls. **Dabas un pilsētvidē esoši infrastruktūras objekti.** Marķēšanu saskaņo ar objekta apsaimniekotāju.

20.attēls. Ēkas, būves, cits. Marķēšanu saskaņo ar objekta īpašnieku. To dara, nesamazinot objekta vizuālo kvalitāti.

21.attēls. Ceļa virsma (asfalts). Marķēšanu saskaņo ar ceļa apsaimniekotāju.

22.attēls. Pamatiezis (kaļķakmens). Šis princips izmantojams tikai Igaunijā.

4.3. Izmantojamās virsmas marķēšanai ar uzlīmēm

Marķēšanai ar uzlīmēm pielietojam tos pašus galvenos principus, kas aprakstīti iepriekš. Par virsmām izmantojam g.k. ceļazīmes un jau esošas norādes zīmes, gaismas stabus, luksoforu stabus un citas inženiertehniskas būves. Uzlīmes jālīmē tā, lai maršruts būtu izejams no abām pusēm. Tāpat kā krāsu atzīmēm, arī uzlīmēm jābūt izvietotām pietiekamā biežumā. Kā minēts iepriekš – īpaša uzmanība jāpievērš, atzīmējot maršruta gaitu krustojumos.

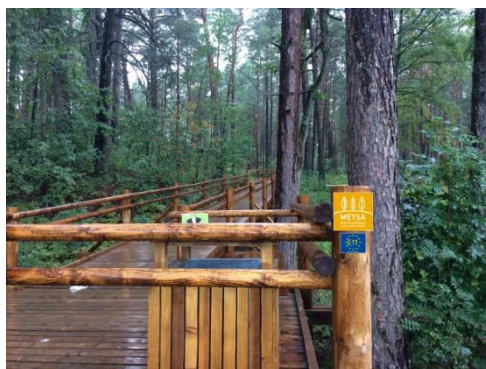
23.,24.attēls. Uzlīmes norāda maršruta virzienu un ir redzamas, kājāmgājējam ejot no abām pusēm.

25.attēls. Sakrustota uzlīme zem papildu ceļa zīmes norāda, ka šajā virzienā maršruts neturpinās.

26.,27.attēls. Uzlīme uz ceļa zīmes apstiprina, ka gājējs atrodas uz pareizā maršruta.

28.,29.attēls.E11 ceļa uzlīmes lietotas kopā ar „Mežtakas” uzlīmēm.

4.4. Marķēšana krustojumos

- Īpaša uzmanība jāpievērš, marķējot krustojumus, kur gājējs kļūdaini var novirzīties no maršruta. Visiem krustojumiem jābūt marķētiem abos virzienos;
- Pēc katra krustojuma jābūt kārtējai maršruta atzīmei, lai, esot krustojumā, gājējs gūtu apstiprinājumu pareizajam virzienam, kas norādīts uz krustojumā esošās atzīmes. Tāpat nedaudz tālāk pēc šīs atzīmes ir jābūt vēl vienai atzīmei, gadījumam, ja iepriekšējā zīme tiek sabojāta/iznīcināta;
- Ja maršruts strauji maina savu gaitu, marķējumā jāizmanto bulta, norādot virzienu, kurā jānogriežas. Iespēju robežās norādes zīmi ieteicams atlikt uz dabā esošiem elementiem, ja šādu elementu nav, ieteicams izmantot šim nolūkam speciāli izgatavotus un uzstādītus mietiņus;
- Īpaša uzmanība jāpievērš, marķējot maršruta izeju uz apdzīvotām vietām, kā arī marķējot izeju no apdzīvotām vietām. To darīt ir iespējams, izmantojot jau esošas norādes zīmes, tās papildinot ar maršruta marķējumu (uzlīmi vai krāsu marķējumu atkarībā no katras situācijas). Gadījumā, ja konkrētā vietā šādas norādes, kuru papildināt ar maršruta marķējumu, iepriekš nav bijis, ir ieteicams tādu uzstādīt.

30.attēls

31.attēls

32.attēls

33.attēls

34.attēls

5. Marķējums vietās, kur tas sakrīt ar jau esošu marķējumu

Gadījumā, ja maršruta trasējums kādā no posmiem sakrīt ar citu maršrutu, kurš dabā jau ir marķēts, iespēju robežās jaunajam marķējumam ir ieteicams izmantot tos pašus objektus uz kuriem jau ir atlikts marķējums.

Izmantojot dabas objektus, piemēram, kokus, akmeņus u.tml., uz kuriem jau ir cita maršruta krāsu atzīmes, marķējums tiek veikts pilnā apjomā, neizmantojot jau esošā marķējuma elementus, piemēram, jau esošā marķējuma baltās līnijas.

Gadījumā, ja ir plānots izmantot pilsētvides elementus, piemēram, gaismas stabus u.tml., uz kuriem jau ir cita maršruta atzīmes, līmējot uzlīmes ar marķējumu, jāievēro, ka minimālais attālums no šīs uzlīmes malām līdz citam marķējumam ir 1 cm.

35.,36.attēls. Ja marķējamais maršruts kādā posmā pārklājas ar citu maršrutu, tad jauno zīmi uzklāj vai nu virs, zem, vai blakus esošajai zīmei, atkarībā no katras konkrētās situācijas.

6. Marķēšanas process

6.1. Vispārējie pamatprincipi

- Latvijas un Igaunijas piekrastē visbiežāk sastopamās dabiskās virsmas, uz kurām veikt maršruta atzīmes, ir **koks** (vairumā gadījumu priede) un **akmens**. Jāievēro, ka marķējumu nedrīkst veikt uz kokiem, akmeņiem, smilšakmens un dolomīta atsegumu virsmām un citiem dabas un kultūrvēstures objektiem, kuriem ir piešķirts dabas vai kultūras pieminekļa aizsardzības statuss, kā arī objektiem, kuriem šī statusa nav, tomēr tie ir ievērojami vietējā mērogā un tiem piemīt estētiskā vai ainaviskā vērtība.
- Ja ir iespējams, ir ieteicams marķējumu veikt uz kokiem vai akmeņiem, kuri ir labi redzami no attāluma, iepriekš izgriežot nevērtīgu krūmāju, kas aizsedz minētās virsmas. Ja ir izvēle, marķējumu veic uz kokiem ar viendabīgu un pēc iespējas līdzenāku mizas struktūru, piemēram, uz egles, melnalkšņa u.c. Lai nepieciešamības gadījumā koku varētu attīrīt no zariem, kas aizsedz marķējumu, nepieciešams cirvītis un/vai zāģis. No zariem nedrīkst atbrīvot ainaviski nozīmīgus kokus, kokus ar dabas vai kultūras pieminekļa aizsardzības statusu. Nozāģētā zara vieta jānoziež ar potziedi.
- Pirms krāsas uzklāšanas saudzīgi jāattīra koka virsma, kur paredzēts veikt atzīmi. Šim nolūkam ieteicams izmantot birsti.

6.2. Krāsas uzklāšana uz virsmas

Krāsas uzklāšana notiek ar divām neliela izmēra otām un iepriekš sagatavotu trafaretu palīdzību (trafarets atrodams vadlīniju pielikumā). Viena ota un viens trafarets ir paredzēts baltajai krāsai, otra ota –oranžajai.

Marķējuma simbols uz kokiem tiek krāsots vidēja auguma pieauguša cilvēka acu līmenī (1,50 – 1,60 m augstumā no zemes). Iespēju robežās visas atzīmes maršruta garumā tiek veiktas vienādā augstumā, lai ceļotājs jau iepriekš zinātu, kur tās meklēt. Tāpat šis augstums ir ieteicams no maršruta uzturēšanas viedokļa – veicot marķējuma atjaunošanu, to var veikt viens cilvēks bez tādiem palīglīdzekļiem kā kāpnēs u.tml.

37.,38.attēls. Uz virsmas var uzklāt arī trīs atsevišķas strīpas, taču tas jā dara uzmanīgi un ar piemērotu otu, lai krāsas nesajauktos.

39.attēls. Līdzī vēlams trafarets, lai saglabātu un atcerētos zīmes lielumu un proporcijas. Ar trafaretu dažreiz ir grūtāk uzklāt krāsu uz konkrētās virsmas, taču tas noder kā standarts.

40.attēls. Krāsu uzklāj ar otu acu augstumā.

41.attēls. Pirms maršruta marķēšanas ir jāpatrennējas uz dažādām virsmām, lai iegūtu pirmās iemaņas. Var izmantot arī krāsu, kas atrodas baloniņā, taču tad jāizmanto krāsa ar tādu konsistenci, kas nenotek. Šajā gadījumā lieto trafaretu

42.attēls. Bērzs nav piemērota virsma, ja marķējuma zīmē izmantojam balto krāsu.

Nepieciešamais inventārs:

- Krāsas;
- Viegli aiztaisāms trauks krāsas glabāšanai un pārnēsāšanai marķēšanas laikā;
- Vairākas otas;
- Trafareti;
- Birste virsmaz notīrīšanai;
- Darba apģērbs un cimdi;
- Šķīdinātājs un lupatas;
- Potziede nozāģēta zara vietas noziešanai;
- Veca soma inventāra pārnēsāšanai;
- Cirvis vai zāģis – zaru apzāģēšanai, krūmu izciršanai ap zīmes vietu;
- Karte ar precīzi iezīmētu maršrutu vai cilvēks, kurš labi pārzina maršruta gaitu.

43.attēls

44.attēls

45.attēls

7. Marķējuma uzturēšana un atjaunošana

46.attēls. Krāsa, atkarībā no virsmas, dabā noturas vairākus gadus, taču reizi gadā vai divu gadu laikā ir vēlams nostaiģāt marģrutu un pārbaudģt objektu, uz kuriem uzklātas zģmes, stāvokli.

47.attēls. Pārmarģģot jau esoģas zģmes, ar krāsu rūpģgi pārvēlk katras strģpas kontģras.

8. Norādes uz apskates objektiem un pakalpojumu sniedzģjiem

- Marģruta gaitā jābģt izvietotām norādes zģmģm, kas norāda uz blakus esoģiem apskates objektiem, atpģtas vietām, pakalpojumu sniedzģjiem. Jāpiebilst, ka norādes zģmes uz pakalpojumu sniedzģjiem ir nepiecieģamas gadģjumos, kad marģruts iet ārpus lielām apdzģvotām vietām.
- Gadģjumos, kad marģruts iet gar apdzģvotu vietu, no pamatmarģruta ir nepiecieģama viena norādes zģme uz apdzģvotās vietas centru un uz zģmes piktogrammu veidā ir jābģt informācijai par to, kādus pakalpoģumus konkrģtajā vietā ceļotāģjs var saģemt.
- Gadģjumā, ja apskates objekts vai pakalpojumu snieģšanas vieta, uz kuru ir norāde no pamatmarģruta, neatrodas uz pamatmarģruta, nepietiek ar vienu norādes zģmi, bet zģmģm ir jābģt izvietotām lģdz pašam objektam.

Image 48

9. Marķēšanas ētika un sadarbība ar visām iesaistītajām pusēm

Marķēšanas procesā vēlams iesaistīt vietējos iedzīvotājus – uzņēmējus, pašvaldību un TIC darbiniekus, plānošanas reģiona pārstāvjus, vietējās biedrības, entuziastus un arī pašus kājāmgājējus, kas ir galvenie maršruta lietotāji.

Tāpat marķētājiem ir labi jāpārzina maršruts. Tie var dalīties vairākās grupās un mainīties, lai process būtu ātrāks un efektīvāks. Lineāriem maršrutiem ir jāpārdomā loģistika, lai tā beigās marķētājus varētu transportēt uz starta punktu. Pirms marķēšanas procesa iesaistītajiem jāizstāsta instrukcija.

49.,50.attēls. Marķēšanas procesā iesaistījušies vietējie iedzīvotāji.

51.,52.attēls. Instrukcija pirms marķēšanas procesa.

Marķēšanas procesā ievērojam spēkā esošos tiesību aktus un ētiku. **Kā marķēšanas objektus neizmantojam dižkokus, vecus kokus, dižakmeņus, dabas objektus, kuriem ir dabas pieminekļa (aizsargājams dabas objekts) statuss un objektus, kuriem ir kultūras pieminekļa statuss, vai arī kāds cits nozīmīgs statuss.** Maršruta posmus, kuri iet pa pludmali, nemarkējam, taču marķējam izejas no pludmales vietas un vietas, kur izejam ārā uz pludmali. Marķējot izvērtējam, vai netiek mazināta skaistas vietas/ainavas kvalitāte. Marķēšanas procesā izmantojam radošu pieeju, bet tajā pat laikā – loģiku.

Kontaktinformācija

LLTA “Lauku ceļotājs”

Kalneciema iela 40, Rīga, LV – 1046, Latvija

E-pasts: lauku@celotajs.lv

Tālr.: +371 67617600

www.celotajs.lv

www.baltictrails.eu/forest

Lauku Ceļotājs

Baltic Country Holidays

Izmantotās informācijas avotu saraksts

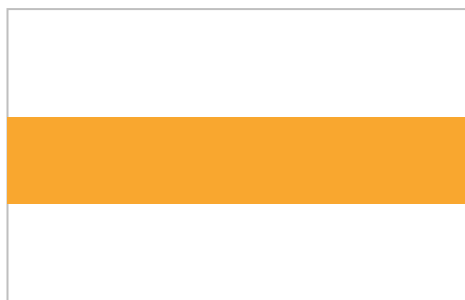
- Guidelines for E-path marking, signing and informationboards by ERA (2019). Available: http://www.era-ewv-ferp.com/fileadmin/user_upload/dokumenter/Walking_in_Europe/E-Paths/E-paths_marking_and_signing.pdf
- General principles for signing and marking footpaths by ERA(2015). Available: http://www.era-ewv-ferp.com/fileadmin/user_upload/dokumenter/Walking_in_Europe/Waymarking_in_Europe/General_principles_waymarking.pdf
- Den Norske Turistforening, Friluftsrådenes Landsforbund, Innovasjon Norge (2013). Merkehåndboka. Håndbok for tilrettelegging av turruter i fjellet, i skogen og langs kysten. FEDME (2014). El Manual de señalización de senderos GR®, PR® y SL®. Available: http://misendafedme.es/wp-content/uploads/2015/01/ManualSenderosFEDME_RED.pdf
- European Rambling Association (2017). Waymarking in Europe. Available: http://www.era-ewv-ferp.com/fileadmin/user_upload/dokumenter/Walking_in_Europe/Waymarking_in_Europe/ENG_WAYMARKING_2017_01.pdf; http://www.era-ewv-ferp.com/fileadmin/user_upload/dokumenter/Walking_in_Europe/Waymarking_in_Europe/ENG_WAYMARKING_2017_02.pdf
- Fédération française de la randonnée pédestre (2006). La Charte Officielle du Balisage et de la Signalisation. Available: https://www.ffrandonnee.fr/data/itineraires-balisage/file/Charte_Officielle_Balisage_Signalisation_2006.pdf

- Kooijman, E., Moerdijk, L. (2006). Markeren moet je leren - instructie voor vrijwilligers. Stichting Wandelplatform-LAW
- Smaļinskis, J., Jakovela, A., LLTA "Lauku Ceļotājs" (2010). Vadlīnijas aktīvā tūrisma maršrutu krāsu marķējumam.
Available: https://www.daba.gov.lv/upload/File/VienotaisStils/IADT_VienStils_2011_05-markejums-takas_LC.pdf
- Marketing guidelines for the hiking route along the Baltic Sea coastline in Latvia and Estonia (2017).
Available: https://coastalhiking.eu/g/www/cms/c00002/CoastalHiking_Marking_Guidelines_en.pdf

Foto: J. Smaļinskis, „Lauku ceļotājs” bilžu arhīvs.

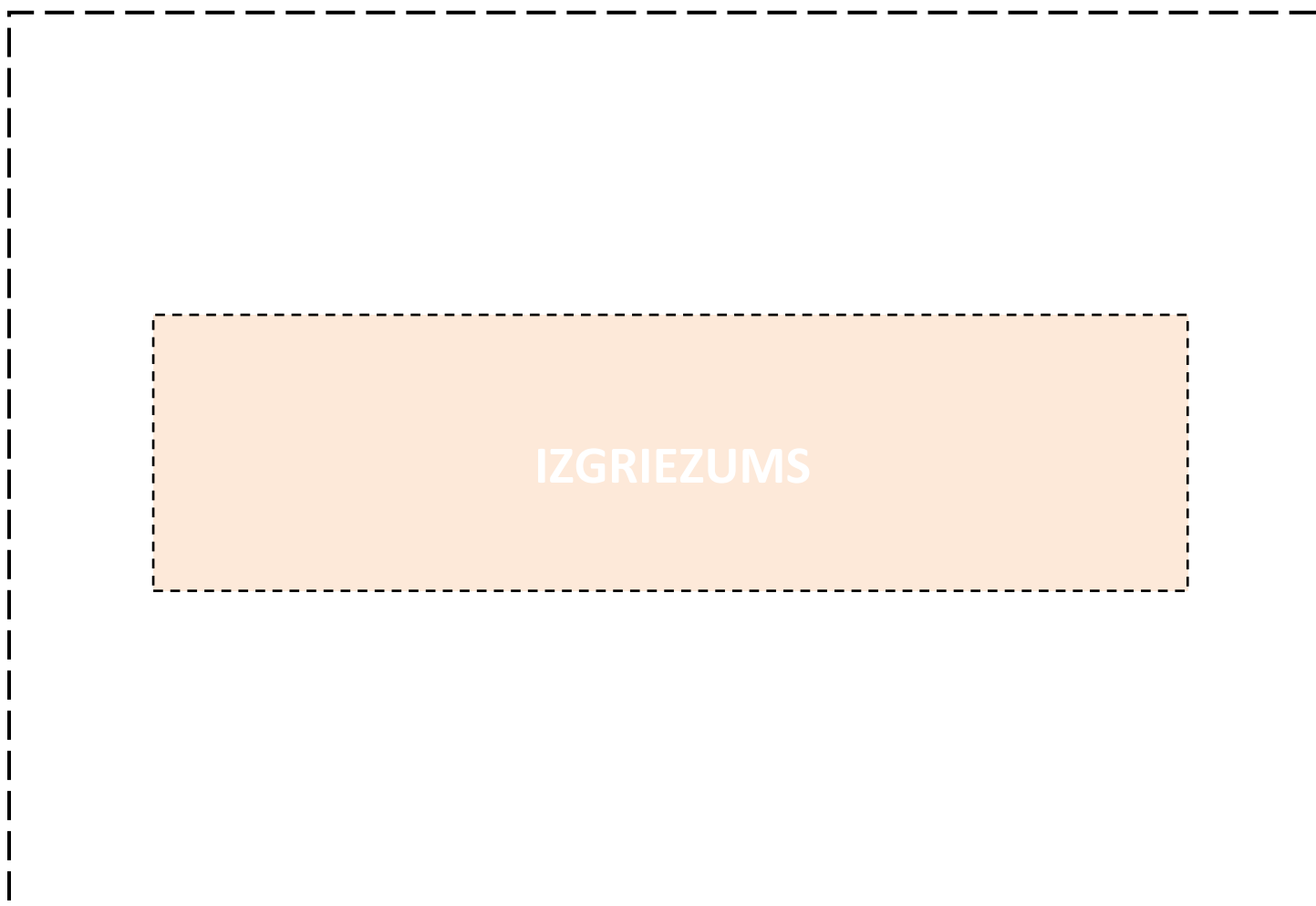

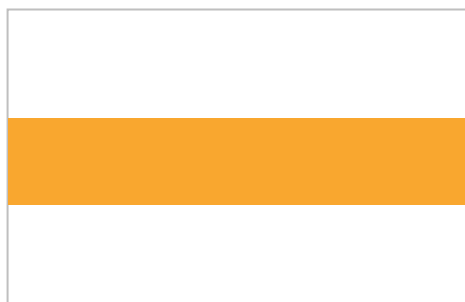
Pielikums – marķēšanas zīmju trafareti

Marķēšanas simbols 150 x 90 mm

Oranžās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 130 mm)

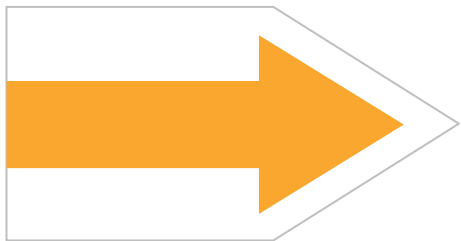

Marķēšanas simbols 150 x 90 mm

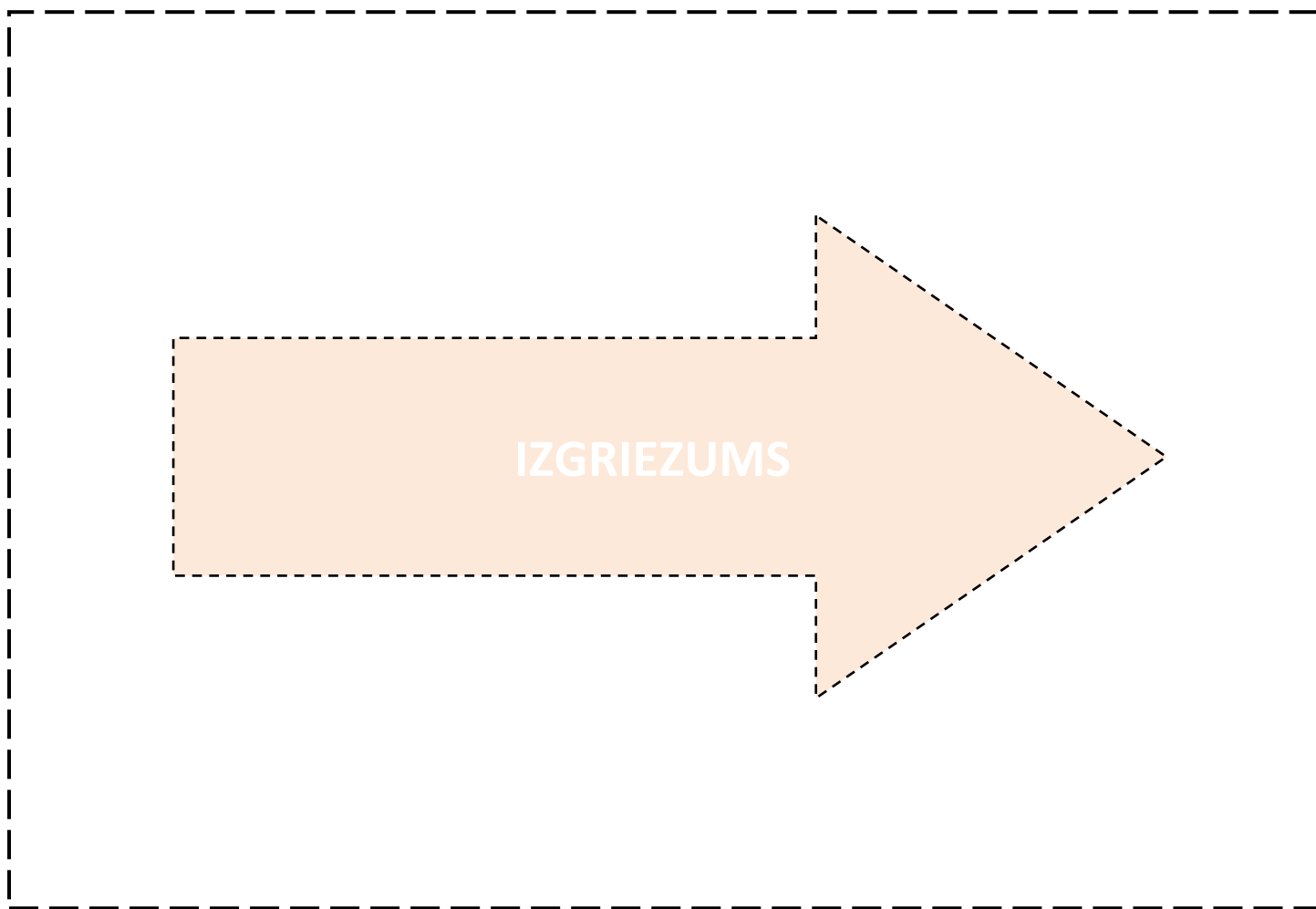
Baltās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 130 mm)

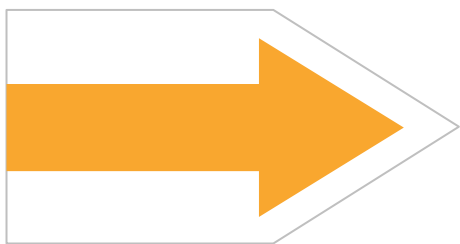

Marķēšanas simbols 160 x 90 mm

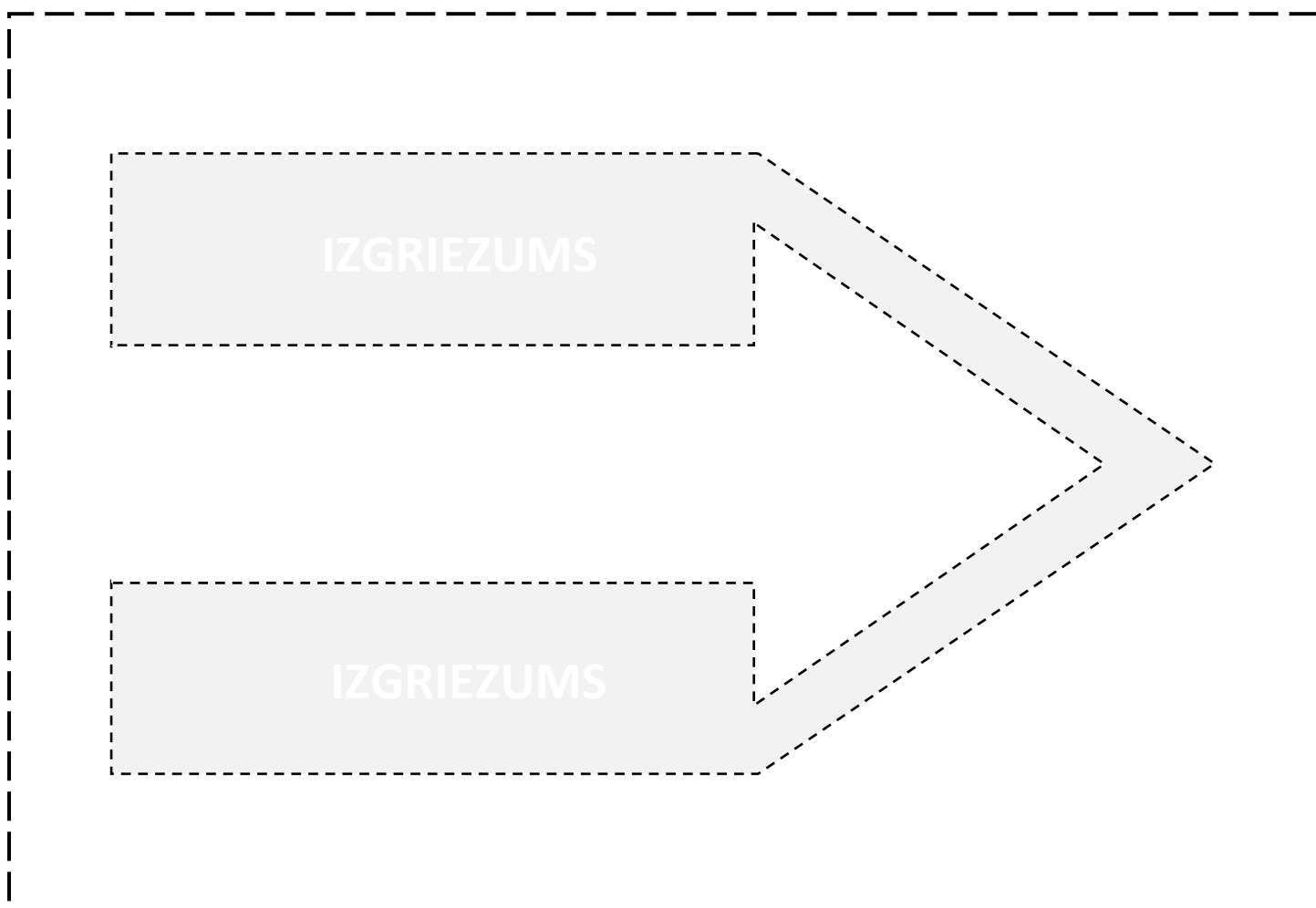
Oranžās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 130 mm)

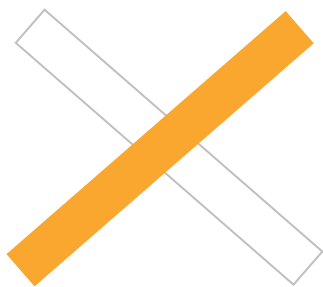

Marķēšanas simbols 160 x 90 mm

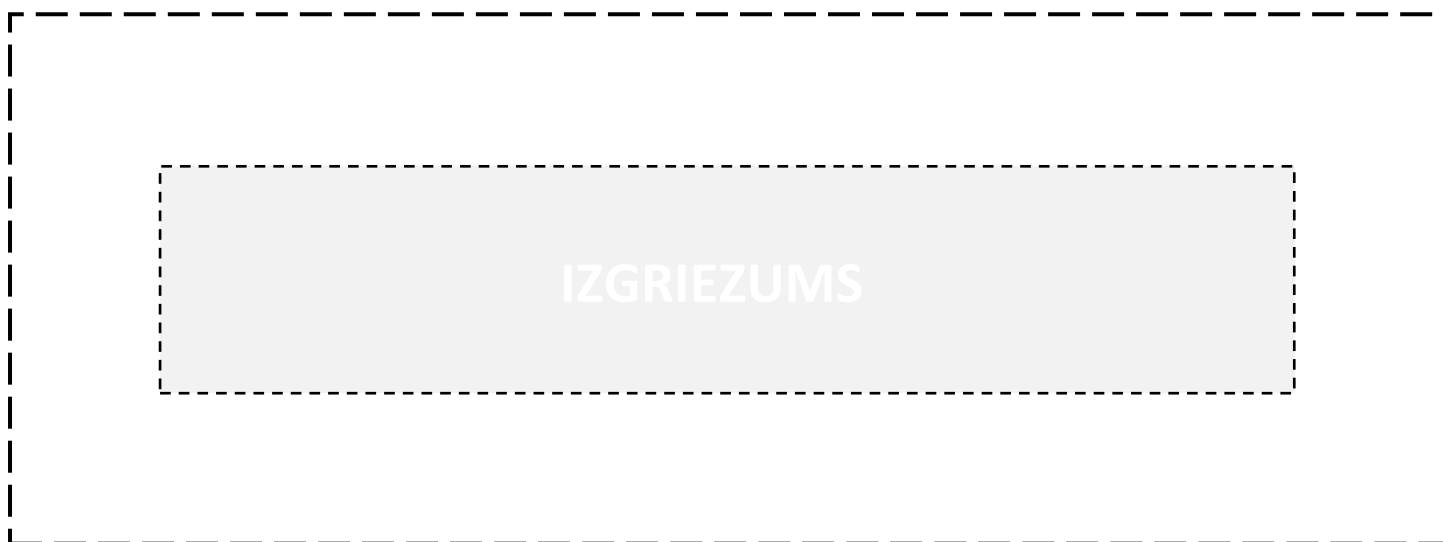
Baltās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 130 mm)

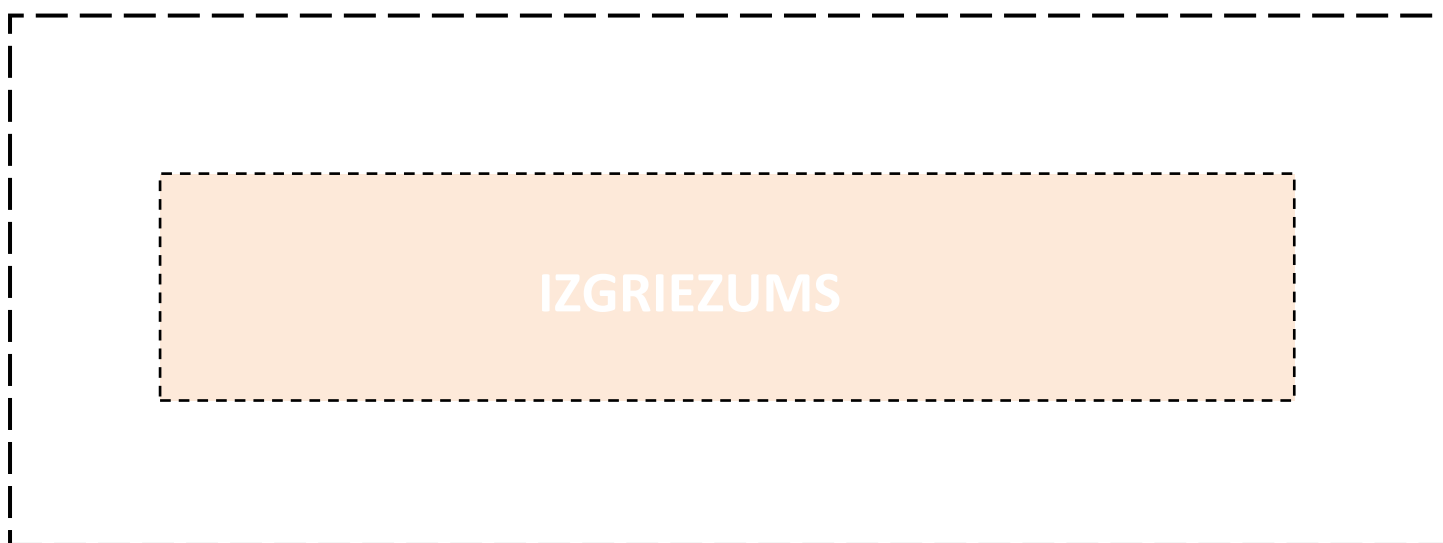

Marķēšanas simbols 150 x 30 mm

Baltās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 70 mm)

Oranžās krāsas trafarets, 1:1 (190 x 70 mm)

Pielikums - E11 ceļa uzlīmes lietotas kopā ar „Mežtakas” uzlīmēm

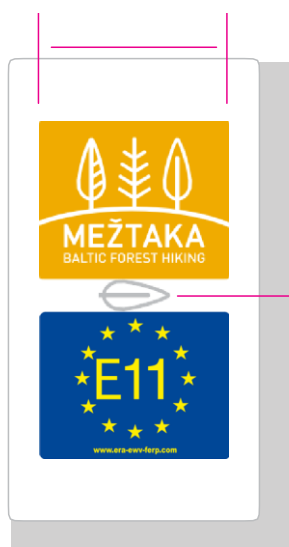

 Griešanas līnija

Minimālais attālums starp zīmēm

Min. 25. mm

Minimālais attālums starp zīmēm